

## การสำรวจพยาธิภายนอกในปลาหางนกยูงที่ตลาดชั้นเคย์ภายในระยะเวลา 6 เดือน

อรัญญา พลพรพิสิฐ\*<sup>1</sup> ศักดิ์ชัย โดภาณูรักษ์<sup>2</sup> เอกสิทธิ์ วัฒนฐานะ<sup>3</sup>  
 ชันนิกา แวสุเชิง<sup>3</sup> จิรศักดิ์ ตั้งตรงไพโรจน์<sup>1</sup>

<sup>1</sup>ภาควิชาอายุรศาสตร์ คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330

<sup>2</sup>ภาควิชาสัตวบาล คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330

<sup>3</sup>นิสิตชั้นปีที่ 6 (2545) คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330

\*ผู้เสนอผลงาน: โทรสาร 662-2529575, e-mail : aranya@chula.com

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินการติดเชื้อพยาธิภายนอกที่พบได้บ่อยในปลาหางนกยูงที่จำหน่ายที่ตลาดชั้นเคย์ในกรุงเทพมหานคร ภายในระยะเวลา 6 เดือน โดยการสำรวจข้อมูลร้านค้าที่ขายปลาหางนกยูงและแหล่งที่มาของปลาทั้งหมดที่ขายในตลาดแห่งนี้ สุ่มตัวอย่างโดยการซื้อปลาจากร้านขายปลาหางนกยูงจำนวน 9 ร้าน ร้านละ 10 ตัว ไม่แยกเพศ ไม่แยกสายพันธุ์ สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ทำการตรวจพยาธิภายนอกในวันแรก และวันที่ 7 โดยการวางยางสลับและส่องตรวจภายใต้กล้องจุลทรรศน์สเตอริโอ กำลังขยาย 40 เท่า นับจำนวนพยาธิแต่ละชนิดที่พบ จากนั้นนำปลาแต่ละร้านมาแยกเลี้ยงไว้โดยไม่ให้อาหารและไม่เปลี่ยนถ่ายน้ำ นับจำนวนปลาตายสะสมทุกวัน เป็นเวลา 7 วัน

ผลการศึกษาพบว่าร้านค้าประจำที่ขายปลาหางนกยูงที่ตลาดชั้นเคย์มีจำนวน 30 ร้าน ไม่รวมถึงแผงลอยที่ตั้งขายเป็นบางวัน ปลาหางนกยูงส่วนใหญ่ได้มาจากฟาร์มที่ตั้งอยู่ในเขตจังหวัดกรุงเทพมหานคร ปทุม และราชบุรี จากการตรวจปลาหางนกยูงตั้งแต่เดือนธันวาคม 2544 ถึงเดือนพฤษภาคม 2545 รวมทั้งสิ้น 1,080 ตัว พบว่าพยาธิภายนอก 3 ชนิดที่พบได้บ่อยในปลาหางนกยูง ได้แก่ ปลิงใส (Monogenic trematodes) (40.4%) พบมากที่สุดในเดือนมกราคม (10.5%) และน้อยที่สุดในเดือนธันวาคม (4.0%) เห็บระฆัง (*Tricodina* sp.) (5.7%) พบมากที่สุดในเดือนมีนาคม (1.9%) และน้อยที่สุดในเดือนเมษายน (0.4%) เตตราไฮมีนา (*Tetrahymena* sp.) (1.2%) พบมากที่สุดในเดือนมีนาคม (0.6%) และตรวจไม่พบในเดือนกุมภาพันธ์และเดือนเมษายน ตามลำดับ อัตราตายสะสมของปลาหางนกยูงภายในระยะเวลา 7 วัน หลังจากซื้อปลามาเลี้ยงมีค่าต่ำสุด และสูงสุด 10-60 %

**คำสำคัญ:** ปลาหางนกยูง ปลิงใส เตตราไฮมีนา เห็บระฆัง

## Survey of External Parasitic Infection in Guppy Selling at Sunday Market within 6 months

Aranya Ponpornpisit\*<sup>1</sup> Sakchai Topanurak<sup>2</sup> Ekksit Wattana<sup>3</sup>  
Husneeda Waeuseng<sup>3</sup> Jirasak Tangtrongpiros<sup>1</sup>

<sup>1</sup>Department of Veterinary Medicine, Faculty of Veterinary Science, Chulalongkorn University

<sup>2</sup>Department of Animal Husbandry, Faculty of Veterinary Science, Chulalongkorn University

<sup>3</sup>6<sup>th</sup> Year students, academic year 2002, Faculty of Veterinary Science, Chulalongkorn University

\* Presentation person, Fax. 662-2529575, e-mail : aranya@chula.com.

The purpose of this study is to identify external parasites often found in guppies sold in Bangkok Sunday market within six months period. Survey and questionnaires were used to collect information about fish origin and general data about each fish shop. Ninety guppies of mixed varieties and sex were sampled from nine shops every week. Laboratory checking for external parasites was done twice on the first day and seven days later. Fish was anesthetized and checked up under stereomicroscope at 40x magnification. Then the external parasite differential count was done on five fish of each shop. Remaining fish was kept in separate glass aquarium without feeding and water changing. Accumulated mortality rate was observed for 7 days.

The results showed that there were 30 guppy-selling shops in this market regardless of fish selling street vendors. The survey results showed that most of guppies sold in Sunday market were transported from fish farm located in Bangkok, Nakornpathom and Ratchaburi. The survey was done between December 2001 and May 2002. From 1,080 guppies checked up for external parasitic infection, three kinds of parasites found were monogenic trematodes (40.4%) which was highest in January (10.5%) and lowest in December (4.0%) *Tricodina* sp. (5.7%) which was highest in March (1.9%) and lowest in April (0.4%) and *Tetrahymena* sp. (1.2%) which was highest in March (0.6%) and lowest (0%) in February and April. Mortality rates of the fish kept for seven days were 10-60%

**Keywords:** Guppy, Monogenean, *Tetrahymena* sp., *Tricodina* sp.